

Mark- och miljödomstolen

Katarina Brodin, katarina.brodin@dom.se

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Stärkt planering för en hållbar utveckling (SOU 2021:23)

(Fi2021/01486)

Mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt har granskat betänkandet med utgångspunkt från det som berör domstolens verksamhet och lämnar följande synpunkter.

Angående definitioner

Ansatsen att ta utgångspunkt i begreppet mobilitet som samlingsbegrepp inom transport- och samhällsplanering är god, men de föreslagna definitionerna *mobilitetstjänster* och *mobilitetsåtgärder* riskerar att leda till svårigheter vid tillämpning pga. att definitionerna är alltför otydliga och icke-intuitiva.

Särskilt i fråga om termen *mobilitetsåtgärd* bör det övervägas om en ”-åtgärd” är något som lämpar sig som beskrivning av något som enligt domstolens mening synes avse ett fysiskt utrymme och/eller en fysisk anordning eller annan fast struktur.

Det bör således övervägas om definitionerna kan utformas på ett sätt som gör dem lättare att förstå och tillämpa för de som berörs av prövningar enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Övriga synpunkter på författningsförslagen

I fråga om författningsförslagen i övrigt har domstolen följande synpunkter på förslagen till ändringar i PBL.

4 kap. 6 § PBL

Det är oklart vad ändringen tillför bestämmelsen. Det bör redan idag finnas möjlighet att nå det redovisade syftet med tillämpning av vedertagna planbestämmelser.

4 kap. 14 § PBL

Konsekvenserna av den föreslagna ändringen är inte tillräckligt utredda och beskrivna.

Bygglov eller startbesked inom en detaljplan bör som utgångspunkt inte göras beroende av att en mobilitetsåtgärd har säkerställts av en utomstående aktör, detta eftersom ett säkerställande kan ligga utom byggherrens och kommunens kontroll. En sådan utformning riskerar att medföra att detaljplanen i fråga inte blir genomförbar. Om syftet med bestämmelsen inte är att medge en sådan konstruktion bör det övervägas om bestämmelsen ska förtydligas.

Sådana mobilitetsåtgärder som byggherren ska säkerställa kan vara lämpligare att hantera inom ramen för ett exploateringsavtal än i form av en planbestämmelse.

Det är också möjligt att yttre omständigheter förändras på så sätt att kommunen inte längre vill upprätthålla kravet på att den föreskrivna mobilitetsåtgärden ska säkerställas (t.ex. vid nya former av transporter eller förändrade normer och resmönster). Det bör övervägas hur sådana ändrade förutsättningar ska hanteras under respektive efter detaljplanens genomförandetid.

Slutligen kan tillämpningsproblem uppstå vid bedömning av vad "säkerställa" innebär.

Förslaget kan inte tillstyrkas.

6 kap. 40 § PBL

Ett exploateringsavtal bör som utgångspunkt endast omfatta åtaganden som är hänförliga till detaljplanens genomförande (exempelvis att iordningsställa gator eller parkeringsplatser m.m.).

Så som förslaget är utformat ska ett exploateringsavtal framledes även kunna omfatta åtaganden som gäller i ett senare förvaltningsskede (exempelvis tillhandahållande av bilpoolstjänst). Därutöver frångås kravet på att åtagandena ska vara nödvändiga för detaljplanens genomförande.

Förslaget bedöms i sin nuvarande utformning inte tillräckligt genomarbetat och konsekvenserna av föreslagen ändring bedöms svåröverblickbara. Förslaget kan därför inte tillstyrkas.

8 kap. 9 § PBL

Enligt bestämmelsens andra stycke gäller idag att friyta som är lämplig för lek och utevistelse under vissa förutsättningar ska ordnas istället för parkering.

Föreslagen ändring av 8 kap. 9 § PBL innehåller ingen sådan motsvarande möjlighet till viktning i fråga om mobilitetsåtgärder. Domstolen finner heller ingen analys av detta förhållande.

Den föreslagna ändringen kan leda till tillämpningsproblem och det saknas i utredningen en konsekvensbeskrivning, till exempel för hushåll och enskilda, framförallt för barn.

Förslaget kan inte tillstyrkas i sin nuvarande utformning.

Övriga ändringsförslag

Mark- och miljödomstolen avstår från att lämna synpunkter på övriga författningsförslag.

Katarina Brodin

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Katarina Brodin, i samråd med rådmannen Kristina Johnsson och de tekniska råden Daniel Janonius Löwgren (föredragande) samt Britt-Inger Rönnbäck.